

SEKSIONI I KATËRT

VENDIM MBI PRANUESHMËRINË E

Ankimit nr. 23276/04

nga Saddam Hussein

kundër

Shqipërisë, Bullgarisë, Kroacisë, Republikës Çeke, Danimarkës, Estonisë, Hungarisë, Islandës, Irlandës, Italisë, Letonisë, Lituanisë, Holandës, Polonisë, Portugalisë, Rumanisë, Sllovakisë, Sllovenisë, Turqisë, Ukrainës dhe Mbretërisë së Bashkuar

Gjykata Europiane (seksioni i katërt) në seancën e datës 14 mars 2006, me përbërje si dhomë e formuar nga:

z. J. Casadevall, kryetar,

z. Nicolas Bratza,

z. M. Pellonpää,

z. R. Maruste,

z. S. Pavlovschi,

z. J. Borrego Borrego,

z. J. Šikuta, gjyqtarë

dhe Z. M. O'Boyle, regjistruar seksioni,

duke pasur parasysh ankimin e mësipërm paraqitur më 29 qershor 2004,

duke pasur parasysh refuzimin për masa të përkohshme, të kërkuara sipas Rregullit 39 të Rregullave të Gjykatës,

duke pasur parasysh përparësinë që i bashkëngjitet këtij rasti (rregulli 41) dhe konfidencialitetin e dosjes së çështjes (rregulli 33), ky i fundit është akorduar në mënyrë që të shmanget zbulimi i identitetit të përfaqësuesve ligjorë të ankuesit;

pas shqyrtimit, vendosi si vijon:

FAKTE

Ankuesi, z. Saddam Hussein, është një shtetas irakian që ka lindur më 28 prill 1937. Ai është ish-presidenti i Irakut dhe aktualisht është duke u mbajtur në paraburgim në Irak.

A. Rrethanat e rastit

Faktet e rastit, të parashtruara nga ankuesi, mund të përmbliidhen si vijon:

Më 20 mars 2003 forcat e koalicionit, të udhëhequra nga gjenerali i SHBA-së, pushtuan Irakun. Ndërsa pjesa më e madhe e forcave dhe mbështetja erdhi nga Shtetet e Bashkuara të Amerikës (SHBA) dhe nga Mbretëria e Bashkuar (MB), do të prezumohet për qëllimet aktuale se forcat e koalicionit përfshinin mbështetje nga secili shtet i paditur gjatë periudhës përkatëse. Forcat e koalicionit ishin përbërë nga divizione, secili me përgjegjësi ushtarake për një zonë të caktuar të Irakut. Divizioni i SHBA-së kontrollonte veriun dhe zonat qendrore (këto të fundit përfshinin Bagdadin dhe krahinat e Tikritit), si dhe dy divizione multinacionale, njëri i komanduar nga MB dhe tjetri nga Polonia, të cilët ishin ngarkuar, përkatësisht, për të kontrolluar zonën jugore dhe tjetri zonën qendrore.

Në fillim të prillit, forcat e SHBA-së pushtuan Bagdadin. Më 16 prill 2003, një gjeneral i SHBA-së lëshoi një "Mesazh lirie", i cili shpallte krijimin e Autoritetit të Përkohshëm të Koalicionit (APK), një administratë civile që do të ushtronte pushtet qeverisës përkohësisht në Irak. Më 13 maj 2003, Sekretari i Përgjithshëm Amerikan i Mbrojtjes caktoi Ambasadorin Bremer si Administrator të APK-së. Më 13 korrik 2003, u krijua Këshilli Qeverisës i Irakut (KQI): Administratori i APK-ja mund të vendoste veton e tij mbi të gjitha vendimet e KQI-së. APK duhej të koordinonte me KQI-në në të gjitha çështjet që përfshinin qeverisjen e Irakut.

Më 13 dhjetor 2003, ankuesi u kap në afërsi të Tikritit nga ushtarë të SHBA-së (Divizioni i katërt i këmbësorisë dhe pjesëtarë të Task Forcës 121), gjatë një operacioni të quajtur "Operacioni Red Daun".

Më 8 korrik 2004, Këshilli i Sigurimit miratoi rezolutën nr.1546 (2004), me anë të së cilës ai miratoi formimin e një qeverie sovrane të përkohshme të Irakut, e cila do të merrte, deri në datën 30 qershor 2004, përgjegjësi të plotë dhe autoritet për qeverisjen e Irakut; mirëpriti mbarimin e pushtimit dhe pushimin e APK-së nga funksionet (gjithashtu deri në datën 30 qershor 2004), kur Iraku do të rishpallte sovranitetin e plotë të tij; vërejtje, në pritje të marrjes së përgjegjësisë së plotë për sigurinë nga forcat irakiane të sigurisë, se prania e një force multinacionale në Irak ishte kërkuar nga ana e Qeverisë së Përkohshme të Irakut, që ishte duke ardhur në pushtet (nenet 1, 2, 8 dhe 9 të rezolutës).

Dy ditë para datës së parashikuar, më 28 qershor 2004, autoriteti i APK-së iu transferua Qeverisë së Përkohshme të Irakut.

Më 30 qershor 2004, ankuesi u transferua nga trupat amerikane drejt Qeverisë së Irakut për t'u gjykuar.

ANKESA

Ankuesi ankohet mbi arrestimin, mbajtjen në paraburgim, dorëzimin dhe gjykimin në vazhdim ndaj tij, në bazë të neneve 2, 3, 5 dhe 6, së bashku me nenin 1 të Protokollit të Gjashtë dhe të Protokollit të Trembëdhjetë. Ankuesi pretendoi se ai do të ekzekutohej pas deklarimit të fajësisë pas një "gjykimi farsë", për të cilin atij i mungonin edhe mjetet bazë për mbrojtjen e tij.

Ankuesi argumentoi se ai ishte nën juridiksionin e shteteve të paditura, të cilat ai i konsideronte se vazhdonin akoma të mbanin *de facto* pushtetin në Irak, edhe pas transferimit në qershor të 2004:

a) meqenëse shtetet e koalicionit ishin dhe vazhdonin akoma të ishin fuqitë pushtuese, ato ishin dhe vazhdonin akoma të ishin përgjegjëse për respektimin e të drejtave të njeriut në Irak;

b) meqenëse ai u arrestua dhe u mbajt në paraburgim dhe mbeti i paraburgosur, ai ishte dhe vazhdon të jetë nën autoritetin dhe kontrollin e plotë të shteteve të koalicionit;

c) meqenëse agjentët ushtarakë përgjegjës për trajtimin e kundërshtuar ishin dhe vazhdojnë të jenë nën kontrollin e shteteve të paditura, Banković dhe të tjerë kundër Belgjikës dhe 16 shteteve kontraktuese ((vend.) [Dh.M.], nr.52207/99), ishte, sipas ankuesit, i pasaktë dhe duhet të rikonsiderohet.

E DREJTA

Ankuesi u ankua mbi arrestimin, mbajtjen në paraburgim dhe transferimin e tij drejt autoriteteve irakiane, mbi gjykimin e tij në vazhdim, si dhe mbi rezultatin e procesit.

Ai pretendoi se ishte nën juridiksionin e të gjitha shteteve të paditura, sepse ato ishin fuqitë pushtuese në Irak, pasi ai ishte nën autoritetin dhe kontrollin e tyre të drejtpërdrejtë, apo sepse ato ishin përgjegjëse për veprimet e agjentëve të tyre jashtë shtetit. Ai argumentoi më tej se ai vazhdonte të ishte nën juridiksionin e tyre pas transferimit të autoritetit, po ashtu edhe pas transferimit të tij drejt autoriteteve irakiane në qershor të 2004, pasi shtetet e paditura vazhdonin të ishin në kontroll *de facto* në Irak.

Gjykata konsideron se argumentet mbi juridiksionin janë mbështetur në parashtrime, të cilat nuk janë të bazuara. Ndërsa ankuesi iu referua disa dokumenteve të Kombeve të Bashkuara (KB), deklaratave për shtyp dhe publikimeve akademike, këto i referoheshin, pa shtuar asgjë, partnerëve të koalicionit që vepronin së bashku. Ankuesi nuk trajtoi rolin e çdo shteti të paditur dhe përgjegjësitë e tij, apo ndarjen e punës/pushtetit midis tyre dhe SHBA-së. Ai nuk iu referua fakteve apo shtrirjes së përgjegjësisë ushtarake të çdo divizioni për zonat që i ishin caktuar atyre. Ai nuk detajoi strukturën e komandave relevante midis forcave të SHBA-së dhe forcave jo të SHBA-së, përveçse iu referua komandantit të përgjithshëm të forcave të koalicionit, i cili në atë kohë ishte një Gjeneral i SHBA-së. Së fundmi, dhe më e rëndësishmja, ai nuk tregoi se cili shtet i paditur (përveç SHBA-së) pati ndonjë (dhe, nëse kështu, çfarë) ndikim apo përfshirje në arrestimin, paraburgimin, dhe dorëzimin e kundërshtuar prej tij. Pavarësisht dorëzimit formal të autoritetit tek autoritetet irakiane në qershor 2004 dhe zgjedhjet e janarit 2005, ankuesi thjesht pohoi, pa shtuar asgjë, se ato forca qëndruan *de facto* në pushtet në Irak.

Në këto rrethana të tilla, Gjykata konsideron se ankuesi nuk ka përcaktuar se ai ishte nën juridiksionin e shteteve të paditura sipas ndonjëres prej bazave të pretenduara. Gjykata konsideron se ankuesi nuk ka provuar se ato shtete kishin juridiksion mbi bazën e kontrollit të tyre në territorin ku kanë ndodhur shkeljet e pretenduara (*Loizidou k. Turqisë*, vendimi i datës 18 dhjetor 1996, raporte të vendimeve dhe gjykimeve, 1996, VI dhe *Qipro k. Turqisë* [GC], nr. 25781/94, *ECHR* 2001). Edhe nëse ai do të mund të kishte qenë nën juridiksionin e një shteti të paditur për shkak të mbajtjes në paraburgim të tij, ai nuk ka

provuar se ndonjë nga shtetet e paditura ka pasur ndonjë përgjegjësi për, apo ndonjë përfshirje ose ndonjë rol në, arrestimin e tij dhe mbajtjen në paraburgim (*Issa dhe të tjerë k. Turqisë, vendimi i ankimit nr. 32821/96, §§ 71-82, 16 nëntor 2004 dhe Öcalan k. Turqisë, [Dh.M.], nr. 46221/99, § 91, ECHR 2005 ...*). Ky dështim për të provuar ndonjëherë nga përfshirjet përbën gjithashtu një përgjigje ndaj parashtrimeve të fundit të tij në kuptimin që shtetet e paditura ishin përgjegjëse për aktet e agjentëve të tyre ushtarakë jashtë shtetit. Së fundmi, nuk ka asnjë bazë në jurisprudencën e Konventës dhe ankuesi nuk i është drejtuar asnjë parimi të njohur të së drejtës ndërkombëtare, i cili do të nënkuptonte se ai ishte nën juridiksionin e shteteve të paditura mbi bazën e vetme se ato shtete formonin në mënyrë të pretenduar pjesë të një koalicioni me SHBA, kur veprimet e kundërshtuara ishin kryer nga SHBA, kur siguria në zonën në të cilën u kryen ato veprime i ishte caktuar SHBA-së dhe kur komanda e përgjithshme e koalicionit i ishte dhënë SHBA-së.

Prandaj, Gjykata nuk e konsideron se është përcaktuar që kishte ose ka ndonjë lidhje juridiksionale ndërmjet ankuesit dhe shteteve të paditura, apo që për rrjedhojë ankuesi mund të ishte nën juridiksionin e atyre shteteve, sipas kuptimit të nenit 1 të Konventës.

Për këto arsye, Gjykata njehzëri:

- Vendos të deklarojë ankimin të papranueshëm.

M. O'BOYLE,
Regjistruar

J. CASADEVALL
Kryetar